

ชื่อวิทยานิพนธ์	การประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติ หาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง
ผู้เขียน	นางสาวศิริส หยงสตาร์
สาขาวิชา	รัฐประศาสนศาสตร์
ปีการศึกษา	2547

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม จังหวัดตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม โดยประเมินด้านสภาพแวดล้อม ด้านปัจจัยนำเข้าที่ใช้ในการดำเนินงาน ด้านกระบวนการดำเนินงาน และด้านผลผลิต

การศึกษานี้มีกลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนจำนวน 260 คน นักท่องเที่ยวจำนวน 399 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่หนึ่ง เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม กลุ่มที่สอง หน่วยงานภาครัฐและเอกชน กลุ่มที่สาม ผู้ประกอบการ กลุ่มที่สี่ ผู้นำที่เป็นทางการและผู้นำที่ไม่เป็นทางการ โดยการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Judgment sampling) การเก็บข้อมูลใช้ทั้งแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เจาะลึก (In-depth interview) การวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยค่าสถิติร้อยละ (Percentage) และค่าเฉลี่ย และข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงลึก โดยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาค้นคว้าเอกสารต่างๆ และการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมาจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลและตรวจสอบความเชื่อถือได้ของข้อมูลโดยวิธีตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation)

การประเมินผลด้านสภาพแวดล้อมทั่วไปนั้นพื้นที่ของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่อุดมสมบูรณ์ และมีความโดดเด่นของแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะมีปะการังและพะยูน ซึ่งเป็นสัตว์สงวนและใกล้จะสูญพันธุ์

ด้านปัจจัยนำเข้า พบว่า วัตถุประสงค์หรือเป้าหมายของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมและวัตถุประสงค์ของแผนยุทธศาสตร์ มีความสอดคล้องกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ส่วนทางด้านบุคลากร งบประมาณที่ใช้ในการปฏิบัติงาน และวัสดุอุปกรณ์

ครุภัณฑ์ ยานพาหนะ ในปัจจุบันมีอยู่ไม่เพียงพอกับการปฏิบัติงาน ส่วนความต้องการของประชาชน ส่วนใหญ่ต้องการมีส่วนร่วมและให้อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีการประสานงานร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในการบริหารจัดการ

ด้านการประเมินกระบวนการ พบว่า ด้านพื้นที่อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เนื่องจากมีความหลากหลายของระบบนิเวศทางธรรมชาติ ส่วนด้านการจัดการ พบว่า อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีการคำนึงถึงทรัพยากรธรรมชาติ และมีการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เหมาะสม ด้านกิจกรรมและกระบวนการ พบว่า อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมมีการจัดการ คือ มีป้ายแนะนำการปฏิบัติ ป้ายห้ามทิ้งขยะไว้ตามจุดท่องเที่ยวและมีป้ายสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยว มีการให้บริการข้อมูลในด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว และมีการส่งเสริมความรู้ และคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว แต่ทางฝ่ายอุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหมยังขาดการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยว และการสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติให้กับประชาชน และนักท่องเที่ยว และด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นหรือเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการคิดตัดสินใจกำหนดแนวทางนโยบายด้านการท่องเที่ยว

ด้านผลผลิต พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของนักท่องเที่ยว พบว่า มีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 65.4 ส่วนการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมมากโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะจากการศึกษา คือ ควรมีการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นและผู้ประกอบการเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติตามแผนและการประเมินผล ดังนั้นการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนจึงเป็นหัวใจสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

Thesis Title	Evaluation of Ecotourism Management of Had Chao Mai National Park Changwat Trang
Author	Miss Atirose Yongstar
Major Program	Public Administration
Academic Year	2004

Abstract

The objective of this study is to evaluate an eco-tourism management of Had Chao Mai National Park. This study focuses on four aspects including, the surrounding environmental areas, incoming factors for work, work procedure and production.

The subjects of this study were 260 local people, 399 tourists and 4 groups of key informants which were officials at Chao Mai Beach National Park, government and private sectors, business people, formal local leaders and informal local leaders. The subjects were selected by judgement sampling. The data were collected by using a questionnaire and an in-depth interview. The quantitative data were analyzed by percentage and mean and qualitative data were done by content analysis which was in-depth analysis. Data collection from documents and group interviews were arranged and analyzed. The reliability of the data was checked and evaluated by using triangulation.

It revealed that the surrounding environmental areas of Chao Mai Beach National Park are in good condition with a good ecosystem. It is one of the leading tourist attractions. There are beautiful coral reefs and dugongs which are protected animals and have nearly become extinct.

For incoming factors, it was found that the objectives or aims of eco-tourism at Chao Mai National Park and the aims of the strategic plans are in accordance with eco-tourism. However, personnel, budget for work, materials, heavy objects and vehicles are not enough to do work. Most of people want to participate and demanded that the officials at the National Park cooperate with other government offices for better management.

The evaluation of work procedure showed that Chao Mai National Park has beautiful areas and the potential to manage the eco-tourism due to the variety of the ecosystem. For management, it was found that the officials at the National Park are concerned about the natural resources and arranging appropriate eco-activities. For activities and procedures, it was revealed that there are guide signs, signs for garbage, and signs for tourist attractions. There is also tourist information for tourists. The officials also promote knowledge and the value of natural resources and the environment of tourist attractions. However, the officials at the National Park lack a publicity campaign for tourism and cannot raise the awareness of natural conservation for the local people and the tourists. For participation, it showed that most of the people have no participation in sharing new ideas, suggesting for the development of tourist attractions, and decision-making or planning tourism policy.

For production, it was found that the tourists are satisfied including at middle level. It showed that the level of understanding in eco-tourism for the tourists is high. For the participation of the local people it was revealed that most of the people participate including at middle level.

It is recommended there should be cooperation with related offices. The officials should allow the local people and businessmen to take part in managing process including planning, following the plan and evaluating. So, the management of eco-tourism with the participation of the people is the key of eco-tourism.